

T Á J É K O Z T A T Ó *

*az államháztartás központi alrendszerének
2015. november végi helyzetéről*

2015. december

---

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

Újabb, mintegy 304 milliárd forint uniós bevételt számolhatott el novemberben a hazai költségvetés, míg az egyes adóbevételek 665 milliárd forinttal haladták meg az egy évvel korábbit. Ennek köszönhetően az államháztartás központi alrendszerének november végi halmozott hiánya 970,7 milliárd forintra teljesült.

Az államháztartás egyenlegét az év első tizenegy hónapjára a központi költségvetés 1038,5 milliárd forintos deficitje és a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak 45,8 milliárd forintos, illetve az elkülönített állami pénzalapok 22,0 milliárd forintos többlete adja. Ugyan tavaly november végén 713,7 milliárd forint volt az államháztartás központi alrendszerének deficitje, a két év azonos időszaka közötti különbség továbbra is elsősorban az uniós források eltérő alakulásából fakad: eddig több mint 500 milliárd forinttal magasabb kifizetést teljesített a költségvetés, annak érdekében, hogy biztosítsa a hazai fejlesztések megvalósulását és elkerülje az esetleges forrásvesztést.

Idén novemberben 154,5 milliárd forintos hiánnyal zárt az államháztartás központi alrendszere, szemben a tavalyi 95,9 milliárd forintos többséggel. Az eltérés itt is az egyes uniós programok finanszírozásával függ össze: a hónapban közel 494 milliárd forintnyi forrást utalt ki a költségvetés. Ez 280 milliárd forinttal magasabb az előző év novemberi összegénél.

Az előző év azonos időszakához viszonyítva mintegy 665 milliárd forinttal több adóbevételt könyvelhetett el a költségvetés. Ez főként a hazai gazdaság teljesítményének és a gazdaság fehéritése érdekében hozott kormányzati intézkedések – így például az online pénztárgépek és az EKAER - sikerének köszönhető. A magyar reformok működnek, és ezt az államháztartás stabil helyzete is mutatja.

Az uniós módszertan szerint számított hiánycél az idei év végére változatlanul a GDP 2,4%-a, amely – figyelembe véve a bevételek és a kiadások éven belüli eloszlását – továbbra is reálisan tartható, azonban akár ennél alacsonyabb értékre is lehet számítani.

Központi költségvetés

A központi költségvetés november végi halmozott bevételei 209 milliárd forinttal nagyobb összegben teljesültek az előző év azonos időszakához képest. Magasabb összeget tettek ki – többek között – a társasági adóból, az általános forgalmi adóból, a jövedéki adóból, a személyi jövedelemadóból származó bevételek, a költségvetési szervek bevételei és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok saját (hazai) bevételei. Elmaradtak viszont az előző év azonos időszakához képest a fejezeti kezelésű előirányzatok uniós bevételei, valamint az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések is.

A központi költségvetés november végi halmozott kiadásai mintegy 309 milliárd forinttal teljesültek magasabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában. A kiadások előző év azonos időszakához viszonyított emelkedése elsősorban a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásainak jelentős növekedéséből következett. Ezenfelül magasabban teljesültek a költségvetési szervek kiadásai és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok hazai kiadásai is. A két év összehasonlítását befolyásolta az a tény is, hogy tavaly november végéig került sor a helyi önkormányzatok

adósságkonszolidációja keretében 68,8 milliárd forint törlesztési célú támogatás kifizetésére. A kiadások közül elmaradtak azonban az előző év azonos időszakához képest a garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz, valamint a helyi önkormányzatok támogatása is.

Kamatgyenleg

A kamatkidadások 2015. I-XI. hónapban 1106,5 milliárd forintot tettek ki, 135,3 milliárd forinttal kevesebbet, mint az előző év megfelelő időszakában, a kamatbevételek pedig 218,5 milliárd forintos szintet értek el, 101,3 milliárd forinttal kevesebbet az előző évinél. A nettó kamatkidadás (888,0 milliárd forint) így összességében közel 34 milliárd forinttal lett kevesebb az előző év azonos időszakához képest.

Társadalombiztosítási alapok

A társadalombiztosítási alapok 2015. november végi 45,8 milliárd forintos szufficitje a Nyugdíjbiztosítási Alap 50,1 milliárd forintos többletéből, valamint az Egészségbiztosítási Alap 4,3 milliárd forintot megközelítő hiányából tevődik össze. A 2014. év I-XI. hónapjában az alapok együttes többlete ennek mintegy 4,3-szerese volt. A különbség részben a bevételi oldalon jelentkezett, az alapok összes bevétele 48,2 milliárd forinttal alakult alacsonyabban az előző év azonos időszakához képest. Az elmaradás alapvetően a szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevétel növekedése következtében az előző év azonos időszakához képest jelentősen lecsökkent központi költségvetési támogatás (Egészségbiztosítási Alap) következménye. A kiadási oldalon viszont 2,4%-os növekedés következett be az egy évvel korábbi teljesítéshez képest. A kiadásokon belül a nyugdíjkiadások 68,0 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakának kiadásait, amely a 2015. január 1-jétől megvalósult nyugdíjemeléssel függ össze. Növekedtek továbbá a gyógyszertámogatásra, a gyermekgondozási díjra és a táppénzre fordított összegek is.

Elkülönített állami pénzalapok

Az elkülönített állami pénzalapok I-XI. havi 22,0 milliárd forintos többlete az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett. Az alapok összes bevétele 59,0 milliárd forinttal, kiadásai pedig 63,3 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak az előző év azonos időszakához képest. A bevételek közül elsősorban a Nemzeti Foglalkoztatási Alap egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék alapot megillető hányadából és a szakképzési hozzájárulásból származó bevételek, a szakképzési egyéb bevételek, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap és a Bethlen Gábor Alap bevételei lettek magasabbak. A kiadások közül – többek között – a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram kiadása, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap és a Bethlen Gábor Alap kiadásai teljesültek magasabban az előző év azonos időszakához képest.

Az államháztartás központi alrendszerének november végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	2014. évi tény (1)	2014. I-XI. hó tény (2)	tény=100 (2/1)	2015. évi törvényi módosított előirányzat (1)	2015. I-XI. hó tény (2)	előirányzat= 100 (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-816,6	-938,2	114,9	-841,4	-1 038,5	123,4
bevétel:	11 954,3	10 033,0	83,9	11 018,9	10 242,0	92,9
kiadás:	12 770,9	10 971,2	85,9	11 860,3	11 280,5	95,1
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	5,6	26,3	-	-51,0	22,0	-
bevétel:	471,3	396,2	84,1	491,4	455,2	92,6
kiadás:	465,7	369,9	79,4	542,4	433,2	79,9
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	8,0	198,2	-	0,0	45,8	-
bevétel:	5 032,8	4 608,8	91,6	4 935,4	4 560,6	92,4
kiadás:	5 024,8	4 410,6	87,8	4 935,4	4 514,8	91,5
EGYENLEG ÖSSZESEN	-803,0	-713,7	88,9	-892,4	-970,7	108,8
bevétel:	17 458,4	15 038,0	86,1	16 445,7	15 257,8	92,8
kiadás:	18 261,4	15 751,7	86,3	17 338,1	16 228,5	93,6

I.

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK FŐBB JELLEMZŐI

A.

A BEVÉTELEK RÉSZLETES ÁTTEKINTÉSE

1. A **társasági adóból** a központi költségvetésben az év első tizenegy hónapjában 316,8 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszaka értékét 88,6 milliárd forinttal (38,8%-kal) haladta meg. A befizetések 25,1%-kal magasabban, míg a kiutalások 6,5%-kal alacsonyabban alakultak az előző évinél. A befizetések növekedésében a vállalatok nyereségének növekedésén túlmenően szerepet játszottak a július és október hónapban történt nagyobb befizetések is. A kiutalások csökkenését a kiutalási kérelmek alacsonyabb száma indokolja.

A **hitelintézeti járadék** jogcímen a központi költségvetésben november végéig 8,6 milliárd forint bevétel realizálódott, amely teljesítés 5,9 milliárd forinttal maradt el a 2014. év azonos időszakában befolyt bevételtől. Az alacsonyabb bevétel mögött az árfolyamgát rendszerének lezárása áll.

A **cégautóadóból** november végéig 31,3 milliárd forint bevétel teljesült, amely az előző év azonos időszakának értékét 0,2 milliárd forinttal haladta meg.

Az **energiaellátók jövedelemadója** címén az év első tizenegy hónapjában a központi költségvetésben 20,5 milliárd forint bevétel keletkezett, amely teljesítés 13,1 milliárd forinttal magasabb a 2014. év azonos időszakának bevételénél. A növekedés háttérében törvényváltozás hatása (adóelőleg-fizetési kötelezettség előírása) áll.

Az **egyszerűsített vállalkozói adóból** az év I-XI. hónapjában 63,6 milliárd forint bevétel teljesült. E bevétel 9,1%-kal maradt el a 2014. év azonos időszakának értékétől, melynek háttérében az eva hatálya alá tartozó adózók számának csökkenése áll.

Az **energiaadóból** 16,6 milliárd forint bevétele származott a központi költségvetésnek az év első tizenegy hónapjában, amely az előző év azonos időszakának értékét 3,4 milliárd forinttal haladta meg. Ennek háttérében a befizetések növekedése és a kiutalások csökkenése áll.

A **környezetterhelési díj** mérlegsoron – a jóváírások és terhelések egyenlegeként – az I-XI. havi adatok alapján 4,4 milliárd forint bevétel keletkezett, amely teljesítés 0,3 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának összegét.

Bányajáradék címén november végéig mintegy 32,8 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. A 2014. évi adatokhoz képest 26,8 milliárd forinttal volt alacsonyabb a befizetés, melynek háttérében a Brent kőolaj árának jelentős csökkenése áll.

A **játékadóból** az év első tizenegy hónapjában 30,5 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek, amely 0,7 milliárd forinttal alacsonyabb a 2014. év azonos időszakának befizetésénél.

Az **egyéb befizetések** mérlegsoron november végéig 19,0 milliárd forint volt a bevétel, ami az egy évvel korábbi, 21,5 milliárd forint összegű bevételtől 2,5 milliárd forinttal maradt el. Ezen a mérlegsoron a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által beszedett bírság- és pótlékbevételek szerepelnek.

Az **egyéb központosított bevételekből** november végéig összesen 357,1 milliárd forint bevétel teljesült, amely közel 60 milliárd forinttal haladta meg a tavalyi év azonos időszakát. E bevételek között jelennek meg az elektronikus útdíjból származó bevételek, a hulladéklerakási járulékok, a karkedvezmény-biztosítási járulékból származó bevételek, a rehabilitációs hozzájárulásból, a környezetvédelmi termékdíjakból, valamint a különféle bírságokból származó bevételek is. Ezen belül a legnagyobb tételt az elektronikus útdíj 131,5 milliárd forintot kitevő összege képviseli. A tavalyi évhez viszonyított többlet döntő részét az magyarázza, hogy 2015 januárjától az egyéb központosított bevételek mérlegsoron jelenik meg az időalapú útdíj is.

A **pénzügyi szervezetek 2010-ben bevezetett különadója** soron november végéig a központi költségvetésnek 112,4 milliárd forint bevétele származott, amely 0,7 milliárd forinttal magasabb a 2014. év azonos időszakának bevételénél.

A szintén 2010-ben bevezetett **egyes ágazatokat terhelő különadóból** 2015. I-XI. hónapjában 260,5 millió forint bevétel származott. 2013. január 1-jétől az adónem megszűnt, de az áthúzódó pénzforgalmi hatás miatt még jelentkezett bevétel.

A **kisadózók tételes adója** mérlegsoron november végéig 49,0 milliárd forint bevétel teljesült, ami az egy évvel korábbi, 38,2 milliárd forint összegű bevételt 10,8 milliárd forinttal haladta meg. Az eltérés fő oka, hogy a bázishoz képest mintegy 31,9 ezer fővel emelkedett a kisadózók tételes adóját választó adóalanyok száma.

A **kisvállalati adó** jogcímen az év első tizenegy hónapjában 10,6 milliárd forint bevétel realizálódott, mely az előző év azonos időszakától 1,2 milliárd forinttal maradt el. Az elmaradás háttérében meghatározóan a 2015. január 1-jétől megváltozott előlegfizetésre vonatkozó szabályozás, kisebb részben az adózók számának csökkenése áll. 2015. január 1-jétől megszűnt a kisvállalati adózók havi előlegfizetési kötelezettsége, az adónem hatálya alá tartozó cégeknek egységesen negyedévente kell előlegkötelezettséget teljesíteniük.

A **közműadó** mérlegsoron november végéig 55,1 milliárd forint bevétel teljesült, ez a tavalyi összeget 0,9 milliárd forinttal haladta meg.

A **reklámadó** mérlegsoron november végéig 2,4 milliárd forint bevétel teljesült, ez a tavalyi összegtől 0,2 milliárd forinttal maradt el.

2. 2015. január-november hónapban a költségvetésnek 5011,8 milliárd forint bruttó **általános forgalmi adó** bevétele keletkezett, mely a 2014. évi bázisértéket (4720,1 milliárd forint) 291,7 milliárd forinttal (6,2%-kal) múlta felül. Ezen belül az önadózói (belföldi) befizetések összege 4666,5 milliárd forintot tett ki, mely a bázisértéket (4404,3 milliárd forint) 262,2 milliárd forinttal (6%-kal) haladta meg. A belföldi befizetések növekedése jellemzően a feldolgozóiparhoz és a kereskedelemhez köthető.

A korábbi, vámhatóság által beszedett bevételek utáni befizetések (összesen 345,3 milliárd forint, melyből 220,8 milliárd forint az import utáni és mintegy 124,5 milliárd forint a dohánytermékek utáni áfabefizetés) a bázishoz képest 29,5 milliárd forinttal (9,3%-kal) nőttek. A magasabb teljesülést a dohánytermékek utáni áfabefizetések 10,1 milliárd forintos (8,8%-os) és az importtermékek utáni befizetések 19,4 milliárd forintos (9,7%-os) növekedése eredményezte. A dohánytermékek utáni befizetések növekedésében főként készletezési hatások játszottak szerepet.

A kiutalások 2081,1 milliárd forintos összege 142,8 milliárd forinttal (7,4%-kal) növekedett a bázishoz (1938,3 milliárd forint) képest. Ennek háttérében elsősorban a befizetések növekedése áll, melynek következtében a magasabb befizetéseket magasabb visszaigénylések kísérték.

Mindezek alapján november végéig 2930,7 milliárd forint nettó általános forgalmi adó bevétel keletkezett, ami az egy évvel korábbi összeget

(2781,8 milliárd forint) 148,9 milliárd forinttal (5,4%-kal) haladta meg. A növekedésben – a makrogazdasági tényezőkön túlmenően – szerepet játszottak a kormány gazdaságfehérítő intézkedései is (online pénztárgépek, EKÁER-rendszer).

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első tizenegy hónapjában 907,1 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi összegnél 70,6 milliárd forinttal, 8,4%-kal magasabb. Az üzemanyagok esetében 529,3 milliárd forint jövedékiadó-bevétel keletkezett, amely 43,6 milliárd forinttal magasabb a bázisidőszaki bevételénél. A befizetések növekedését elsősorban a gázolaj, másodsorban a benzin forgalmának bázisévhez mért növekedése magyarázza. A dohánygyártmányok jövedéki adója (294,6 milliárd forint) 27,6 milliárd forinttal volt magasabb a tavalyi év bevételénél. A magasabb teljesülés háttérében a dohánytermékek utáni kedvezőbb adójegy-elviteli adatok állnak, melyben szabályozóváltozás, illetve piaci változások miatti készletezési hatások is szerepet játszottak. A szeszesitaloknál és egyéb termékeknél 83,2 milliárd forint összegű teljesítés történt, amely 0,6 milliárd forinttal alacsonyabb a bázisidőszaki összegnél.

A **regisztrációs adóból** az év első tizenegy hónapjában 19,7 milliárd forintos bevétele keletkezett a költségvetésnek, mely 113,9%-a a tavalyi év azonos időszaka teljesítésének. A növekedés háttérében a gépjármű forgalomba helyezések növekedése áll.

A **távközlési adóból** november végéig 50,3 milliárd forint bevétele származott a költségvetésnek, mely bevétel 0,9 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbi összegtől.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** mérlegsoron a költségvetésnek az év első tizenegy hónapjában 191,1 milliárd forint bevétele keletkezett, mely az előző év azonos időszakától 62,9 milliárd forinttal maradt el. Az alacsonyabb teljesülés háttérében a kincstár befizetéseinek – jogszabályváltozás miatti – csökkenése áll, melyet részben kompenzált a pénzforgalmi szolgáltatók magasabb befizetése.

A **biztosítási adóból** november végéig 28,0 milliárd forint bevétel keletkezett, mely 1,1 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi összeget.

3. A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év I-XI. hónapjában 1534,9 milliárd forint volt, amely az 1617,6 milliárd forintos bruttó befizetés és a 82,7 milliárd forintos kiutalás egyenlegeként képződött. Ez a bevétel 86,0 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések 102,2 milliárd forinttal (6,7%-kal), míg a kiutalások 16,2 milliárd forinttal (24,5%-kal) nőttek. A befizetések emelkedésének háttérében elsősorban a versenyszektor bériáramlásának növekedése áll.

Az **illetékbefizetések** – a 2014. év első tizenegy havi bevételéhez viszonyítva 13,7%-kal, 15,0 milliárd forinttal magasabb – összege 124,1 milliárd forintot tett

ki. A nagyobb teljesülés háttérében az előző év azonos időszakához viszonyított magasabb összegű befizetések állnak.

A **gépjárműadóból** november végéig 42,3 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. Az önkormányzati feladatok és azok ellátását biztosító források szabályozásának 2013. évi változása eredményeként az önkormányzatok által beszedett gépjárműadó 60%-át átutalják a központi költségvetésbe.

4. 2015 első tizenegy hónapjában **a központi költségvetési szervek bevételei** összesen 1640,1 milliárd forintot tettek ki, mely 9,3%-kal magasabb a 2014. január-november havi bevételénél (1500,2 milliárd forint). Az intézmények érintett időszaki bevételei közül az alábbi tételek emelhetők ki: 927,5 milliárd forintot az államháztartáson belülről jövő működési célú támogatások, 259,7 milliárd forintot az államháztartáson belülről jövő felhalmozási célú támogatások, 113,3 milliárd forintot a közhatalmi, 270,8 milliárd forintot a működési bevételek tettek ki. A fennmaradó részt a felhalmozási bevételek, a működési és felhalmozási célú átvett pénzeszközök, illetve az azonosítás alatt álló bevételek alkották.
5. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevétele** 2015. január-november hónapban 127,7 milliárd forint volt, ami 43,8 milliárd forinttal magasabb az előző év azonos időszakához képest (2014-ben 83,9 milliárd forint).
6. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei** között az **EU támogatás** a 2015. év első tizenegy hónapjában 1035,6 milliárd forint volt, amely 215,9 milliárd forinttal kevesebb, mint tavaly ugyanebben az időszakban. Kiemelhető azonban, hogy a magas októberi teljesítés után, 2015. november hónapban még jelentősebb mértékű, 304,2 milliárd forintnyi uniós bevétel érkezett, amely 99,2 milliárd forinttal haladta meg az előző évi novemberi bevételeket. 2015. január-november hónapban a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (a továbbiakban: NSRK) operatív programjainál 899,2 milliárd forint bevétel keletkezett, az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program sorain pedig 118,2 milliárd forint összegben teljesült bevétel.
7. **A központi költségvetési szervektől származó befizetések** összege 2015. január-november hónapban 22,9 milliárd forint volt, amely 3,1 milliárd forinttal alacsonyabb az előző év azonos időszakának befizetéseihez képest (2014-ben 26,0 milliárd forint). Ebből az első tizenegy hónapban 18,9 milliárd forintot tett ki a költségvetési törvény 9. §-ában a kizárólag saját bevételből gazdálkodó intézmények részére tételesen előírt befizetési kötelezettség teljesítése. A fennmaradó összeg elsősorban a 2015. évi költségvetési törvény 9. § (8) bekezdésében előírt befizetési kötelezettség – a Munkahelyvédelmi Akcióval összefüggésben a szociális hozzájárulásiadó-változásból eredő kiadási megtakarítás befizetése a központi költségvetési szervek által – teljesítéséből származik.

8. Az **elkülönített állami pénzalapok befizetése** címen a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap 10,0 milliárd forintot teljesített, ezzel eleget tett az ez évi kötelezettségének.
9. A **helyi önkormányzatok befizetései** címen 2015. november végéig a teljesítés 14,5 milliárd forint volt, ami 6,0 milliárd forinttal alacsonyabb, mint az előző év azonos időszakában. Ez a sor tartalmazza a tárgyévet megelőző évi önkormányzati elszámolások alapján, a kincstári felülvizsgálat, illetve az ÁSZ ellenőrzése során megállapított, jogtalanul igénybe vett és a tárgyévben a központi költségvetésbe visszafizetett hozzájárulások és támogatások összegeit, valamint ezek igénybevételi, kiegészítő és késedelmi kamatát, a Munkahelyvédelmi Akcióval összefüggő befizetéseket, továbbá a köznevelési intézmények működtetésével kapcsolatos önkormányzati befizetéseket.
10. Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** első tizenegy havi halmozott összege 147,4 milliárd forint volt, amelynek több mint felét (76,9 milliárd forint) az egyéb bevételek tették ki. Itt jelenik meg a november hónapban megvalósult részvényértékesítés közel 75 milliárd forintos összege. A hasznosítási bevételek (42,1 milliárd forint) aránya mintegy 28%-ot ért el, ezen belül a legnagyobb összeg (30 milliárd forint) az osztalékfizetésekből származik. Az értékesítési bevételek összege november végéig 25 milliárd forint volt, ennek meghatározó tétele az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek értékesítési bevétele (23,1 milliárd forint). A 2015. november végi halmozott bevétel 64,9 milliárd forinttal alacsonyabb a tavalyinál, az elmaradás nagyságrendje abból ered, hogy tavaly novemberben a frekvenciahasználati jogosultságok értékesítéséből származó 130,6 milliárd forint növelte az állami vagyonnal kapcsolatos bevételeket.
11. A költségvetés **kamatbevételei** 2015. I-XI. hónapjában 218,5 milliárd forintot tettek ki. A forintban fennálló követelések 219,3 milliárd forint összegű kamatbevételt eredményeztek a költségvetésben. Ebből az MNB a Kincstári Egységes Számla (KESZ) után 10,4 milliárd forintot fizetett. A fennmaradó rész döntően a hiányt finanszírozó és adósságmegújító államkötvények után származott. A devizában fennálló követelésekből nem volt kamatbevétel, a negatív kamatlábak következtében több mint 0,8 milliárd forint kiadás keletkezett. A tárgyidőszaki bevételek összege alacsonyabb (101,3 milliárd forinttal) az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami alapvetően két tényezőre vezethető vissza: a forintban fennálló követelések kamatbevétele 98,4 milliárd forinttal, a devizában fennálló követelések kamatbevétele 2,9 milliárd forinttal lett alacsonyabb a tavalyinál.
12. Az **egyéb bevételek** összege november végéig 31,3 milliárd forintot tett ki, mely már most több mint háromszorosa az éves előirányzatnak. A túlteljesülés fő oka, hogy az előző évi – elsősorban kötelezettségvállalással nem terhelt – maradványok átcsoportosításának technikai lebonyolításával kapcsolatban pótelőirányzat ellensúlyozása címen 17,1 milliárd forint került elszámolásra az egyéb bevételek között.

13. Az **egyéb uniós bevételeken** belül 2015. november végéig a behajtott vámbevételek és cukorágazati hozzájárulások Magyarországot illető 25%-aként 12,5 milliárd forint realizálódott, amely az előirányzat 111,6%-a, míg az uniós támogatások utólagos megtérüléseként 16,2 milliárd forint (az éves előirányzat 37,5%-a) folyt be a központi költségvetésbe.

B.

A KIADÁSOK JOGCÍMENKÉNT

1. Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első tizenegy hónapjában 305,1 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 10,1%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. Az eltérés egyrészt a helyközi személyszállítási közszolgáltatások korábbi költségtérítési elszámolásához kötődő, valamint az Eximbank Zrt. kamatkiegyenlítéséhez kapcsolódó magasabb mértékű kifizetésekre vezethető vissza. Az érintett költségtérítési előirányzatok nagyobb mértékű időszakos folyósítása azzal magyarázható, hogy az elmúlt évhez mérten magasabb összegű előirányzatok terhére történt meg a kiadások teljesítése, míg az Eximbank Zrt. kamatkiegyenlítése esetében a magasabb összegű kifizetés a támogatási programhoz kapcsolódóan az Eximbank Zrt. kibővült termékkörének megnövekedett támogatási igényével indokolható. Másrészt a helyközi személyszállítás, valamint a vasúti pályahálózat-működtetés tárgyevi költségtérítése kapcsán jelentkező folyósítások magasabb összege a szerződéses havi ütemezések kifizetéseinek évek közötti eltéréseiből, illetve az érintett előirányzatok – elmúlt évihez képest is magasabb összegének – év közbeni megemeléséből fakad.
2. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 136. § (4) bekezdése értelmében a magyar állam évente közszolgálati hozzájárulást fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. Az állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti meg a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap pénzforgalmi számlájára. Ennek értelmében a **közszolgálati műsorszolgáltatás támogatása** címről az év I-XI. hónapjában 64,1 milliárd forint kifizetés történt.
3. A **szociálpolitikai menetdíj-támogatásra** fordított kiadások az év első tizenegy hónapjában 89,1 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 4,8%-kal maradt el az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékétől. Az eltérés az alacsonyabb mértékű közlekedési szolgáltatói igénylésekre vezethető vissza.
4. A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások 2015 első tizenegy hónapjában 95,0 milliárd forintot tettek ki, ami 17,9%-kal alacsonyabb a 2014. év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés legfőbb oka, hogy 2015. február 1-jével a devizahitel-adósok tartozásállományát forintosították. További eltérés a tavalyi évhez képest egyrészt a 2015. július 1-jétől bevezetett családi otthonteremtési kedvezmény, másrészt olyan egyéb tényezők együttes hatása is befolyásolja a

mérlegsort, mint az árfolyam és a referenciahozamok, valamint az egyes konstrukciót igénybe vevők létszámának változása.

5. **A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** (a továbbiakban: NCSSZA) a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A családi támogatásokra 2015. I-XI. hónapban összesen 384,6 milliárd forintot fordítottak, amely a 2014. évi november végi kiadásoktól 3,6 milliárd forinttal maradt el. Ebből 2015. I-XI. hónapban a családi pótlékra összesen 296,2 milliárd forintot, a gyermekgondozási segélyre 57,9 milliárd forintot, a gyermeknevelési támogatásra 11,0 milliárd forintot, az anyasági támogatásra pedig 5,2 milliárd forintot fizettek ki. Az életkezdési támogatásra kifizetett összeg a vizsgált időszakban meghaladta az 5,1 milliárd forintot. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján november hónapban kifizetésre került az évente két alkalommal járó természetbeni gyermekvédelmi támogatás és pótlék második üteme. Ezzel a pénzbeli és természetbeni gyermekvédelmi támogatásokra idén átutalt összeg megközelítette az 5,2 milliárd forintot. A korhatár alatti ellátásokra 2015. november végéig 125,7 milliárd forintot folyósítottak, szemben az előző év azonos időszakában e célra kifizetett 160,4 milliárd forinttal. Ebből korhatár előtti ellátásra és balettművészeti életjáradékokra 51,9 milliárd forintot fordítottak, a szolgálati járandóságra kifizetett összegek pedig 73,8 milliárd forintot tettek ki. A csökkenés döntő részben a korhatár előtti ellátásoknál következett be, tekintettel arra, hogy az érintettek időközben betöltötték a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt, így teljes jogú öregségi nyugdíjra lettek jogosultak. (Ezen létszámcsökkenés hatása meghaladta az ellátások januárban végrehajtott emelésének (1,8%) a hatását.) 2015. I-XI. hónapban a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra kifizetett összegek (120,5 milliárd forint) több mint kétszeresét tették ki az egy évvel korábbi kiadásoknak. 2015. januártól az NCSSZA kiadásai között jelenik meg a járási szociális feladatok ellátása, amely az ápolási díj és az időskorúak járadéka mellett márciustól a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint az újonnan bevezetett egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás forrását is tartalmazza. Ezen ellátásokra az év első tizenegy hónapjában összesen 62,4 milliárd forintot fordítottak. A különféle jogcímen adott térítések 2015. I-XI. hónapban 22,2 milliárd forintot tettek ki, amely a tavalyi évi teljesítéstől 0,9 milliárd forinttal maradt el. A térítéseken belül a legnagyobb összeget, 15,7 milliárd forintot a közgyógyellátásra fizették ki.
6. **A költségvetési szervek kiadásai** 2015. január-november hónapban 3773,2 milliárd forintot tettek ki, amely 5,6%-kal magasabb az előző év azonos időszakában teljesült kiadásokhoz képest (3574,7 milliárd forint). Az intézmények teljesítéséből 2242,7 milliárd forint a személyi juttatásokra, szociális hozzájárulási adóra és munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg. Ezen időszakban dologi kiadásokra 1104,9 milliárd forintot, beruházásokra pedig 249,9 milliárd forintot fordítottak. A fennmaradó részt alapvetően a felújítások,

az ellátottak pénzbeli juttatásai, az egyéb működési és felhalmozási célú kiadások alkották.

7. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak** 2015. évi első tizenegy havi teljesítése 1034,4 milliárd forintot tett ki, amely 12,2%-kal magasabb, mint az előző év azonos időszakában keletkezett összeg (a 2014. évben 921,8 milliárd forint). Ezen időszak teljesítéséből az alábbi nagyobb tételek emelhetők ki: 264,9 milliárd forint kifizetés normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcstanoktatás és tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humán szolgáltatások támogatása), 99,3 milliárd forint kifizetés az „Autópálya rendelkezésre állási díj” törvénysorról, 72,1 milliárd forint kifizetés az FM „Folyó kiadások és jövedelemtámogatások” törvénysorról, 52,0 milliárd forint kifizetés az NFM „Közúthálózat fenntartás és működtetés” törvénysorról, 29,1 milliárd forint folyósítása a megváltozott munkaképességűek támogatására, továbbá 19,2 milliárd forint kifizetés a KKM „Beruházás ösztönzési célelőirányzat” törvénysorról.
8. Az év első tizenegy hónapjában **a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásaiból** a kedvezményezettek részére összesen 2403,1 milliárd forint összegű kifizetés történt, amely mintegy 30%-al magasabb, mint a 2014. év azonos időszakában. A jelentős, több mint 2400 milliárd forintos kifizetés oka az, hogy a 2007-2013-as programozási időszak operatív programjai esetében az idei évben be kell fejezni a projekteket, így a fennmaradó teljes támogatási összeget a kedvezményezetteknek még idén el kell költeniük. Az uniós kiadási előirányzatokon belül az NSRK sorai 2146,2 milliárd forintban teljesültek. Az operatív programok közül a Közlekedés Operatív Program (640,0 milliárd forint), valamint a Környezet és Energia Operatív Program (632,9 milliárd forint) teljesítettek a legjobban. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program sorain a 2015. év első tizenegy hónapjában 206,5 milliárd forint összegben teljesült kiadás.
9. Az **elkülönített állami pénzalapok támogatása** címen az I-XI. havi adatok alapján 129,3 milliárd forint került átutalásra a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Bethlen Gábor Alap, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap részére.
10. **A Garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz** címen az év első tizenegy hónapjában összesen 515,7 milliárd forint támogatás került átutalásra, amely majdnem teljes egészében az Egészségbiztosítási Alapot illette meg. Az Egészségbiztosítási Alapnak járulék címen átadott pénzeszköz 343,0 milliárd forintot tett ki, amely 3,5 milliárd forinttal magasabb a tavalyi év azonos időszakában juttatott összegnél. Ez a hozzájárulás a biztosítási jogviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkezők (nyugellátásban részesülők, kiskorúak, felsőfokú tanulmányokat folytatók stb.) után fizetett egészségügyi szolgáltatási járulék forrásául szolgál. Az Egészségbiztosítási Alap

a rokkantsági, rehabilitációs ellátások részbeni fedezetére idén november végéig 144,9 milliárd forint támogatásban részesült, szemben az előző év azonos időszaka 310,6 milliárd forintos költségvetési hozzájárulásával. 2015. január-november hónapban az Egészségbiztosítási Alap kiadásainak támogatására szolgáló pénzeszközátadás 27,5 milliárd forintot tett ki, 73,1 milliárd forinttal elmaradva a tavalyi évi I-XI. havi összegtől. A fennmaradó részt a társadalombiztosítási alapoknak az igazgatási szerveiknél foglalkoztatottak kompenzációjára, a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadásaira, valamint a Nyugdíjbiztosítási Alap központi hivatali szerve részére, kormányhatározat alapján, a kormányzati integrációval összefüggésben átutalt költségvetési támogatás tette ki.

11. A **helyi önkormányzatok támogatása** 2015. november végéig összesen 595,5 milliárd forintban teljesült, amely 26,8 milliárd forinttal alacsonyabb az előző év azonos időszakához viszonyítva. A helyi önkormányzatok 2015. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 656,0 milliárd forint állami támogatást biztosít, amely a 2014. évi támogatástól mintegy 59,9 milliárd forinttal marad el (ennek döntő részét a segélyezési ellátások járási hivatalokhoz történő áttelepítése okozza). A november végi jelentősebb tételek a következők:

- a helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása címről 493,6 milliárd forint, ezen belül:
  - = a helyi önkormányzatok működésének általános támogatása alcímen 139,1 milliárd forint,
  - = a települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatására 152,3 milliárd forint,
  - = a települési önkormányzatok szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatására 173,6 milliárd forint,
  - = a települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatására 28,6 milliárd forint;
- a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatására 80,0 milliárd forint, ezen belül:
  - = a működési célú költségvetési támogatás 33,5 milliárd forint,
  - = a felhalmozási célú költségvetési támogatás 28,7 milliárd forint,
  - = az önkormányzati fejezeti tartalék 13,4 milliárd forint,
  - = a vis maior támogatás címről 4,4 milliárd forint;
- a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2015. évi kompenzációjára 8,4 milliárd forint
- további új jogcímekekre 13,5 milliárd forint

kifizetés történt.

12. A **támogatás az önkormányzati adósságok törlesztéséhez** kiadási tételről a 2015. év első tizenegy hónapjában nem történt kifizetés.

13. A **kamatkiadásokra** 2015. I-XI. hónapjában 1106,5 milliárd forintot fordított a költségvetés. A forintban fennálló adósság 817,3 milliárd forint összegű kamatterhének döntő részét az államkötvények után fizetendő 720,3 milliárd

forintos és a kincstárjegyek után fizetendő 78,7 milliárd forintos terhek jelentették. A kamatkiadások további része kötődött a devizában fennálló adóssághoz, 289,2 milliárd forinttal terhelve a költségvetést. Ennek nagyobb része (256,1 milliárd forint) a devizakötvények kamatához kapcsolódik. A devizahitelek kamata 33,1 milliárd forintot tett ki. A kamatkiadások az előző év azonos időszakához viszonyítva 10,9%-kal csökkentek.

14. A **társadalmi önszerveződések támogatása** kiadási tétel magában foglalja a pártok és pártalapítványok működésének támogatására szolgáló összegeket. A mérlegsorról az év I-XI. hónapjában 3,8 milliárd forint kifizetés történt.
15. A **kormányzati rendkívüli kiadások** mérlegsoron november végéig 3,7 milliárd forint kiadás teljesült. Ezen belül pénzbeli kárpótlásra 1,3 milliárd forintot, az 1947-es párizsi békeszerződésből eredő kárpótlásra 2,3 milliárd forintot fizettek ki, a fennmaradó összeg a folyósítási költségek fedezetéül szolgált.
16. Az **állam által vállalt kezesség érvényesítése** 2015. november végéig 11,2 milliárd forint kiadást jelentett, melyből közel 7 milliárd forint volt a kkv-szektor és az agrárszektor finanszírozását segítő állami viszontgaranciák kiadása, amely nagyrészt a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezési ügyleteihez vállalt viszontgaranciák teljesítéséből származott. A kazah BTA Bank fizetéképtelensége miatt érvényesített, valamint kisebb összegű, állami háttérű Mehib-biztosítások esedékes fizetési kötelezettségeként közel 3 milliárd forint kiadás merült fel. A további kifizetések (1,2 milliárd forint) az ún. lakáskezességekhez kötődő kezességek érvényesítéséből, valamint a takaréketétekből eredő állami kezességek fizetési kötelezettségeiből adódtak. A 2015. évi adatok közel 40%-kal kedvezőbb képet mutatnak az egy évvel korábbi időszakhoz képest. Összetétele ugyanakkor az egy évvel korábbi adatokhoz hasonló annyiban, hogy továbbra is a kkv-szektorhoz és a lakáskezességekhez köthető a beváltások döntő része.
17. Az **egyéb kiadások** összege november végéig 74,3 milliárd forint volt, mely 46,7 milliárd forinttal maradt el a tavalyi év azonos időszakától. Ennek fő oka, hogy idén január elsejétől megszűnt az ÁKK Zrt. tranzakciósilleték-fizetési kötelezettsége. A kiadásokon belül a legnagyobb tételt az adósságszolgálati járulékos kiadásokra kifizetett 38,0 milliárd forint jelentette. Ezenfelül a nemzetközi elszámolások kiadásaiként november végéig 13,8 milliárd forintot fizetett a költségvetés. E kifizetések hazánk nemzetközi szervezetekben való tagságával kapcsolatos tagdíjbefizetésekből származnak.
18. A **hozzájárulás az EU költségvetéséhez** mérlegsoron az év első tizenegy hónapjában teljesített összeg 266,2 milliárd forint volt, amely az előirányzat 90,1%-a.
19. Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** első tizenegy havi halmozott összege 157,4 milliárd forint volt, amelynek közel 60%-át (91,1 milliárd forintot) a felhalmozási jellegű kiadások teszik ki. Ez döntően egyrészt a társaságalapítások és tőkeemelések együttesen 46,2 milliárd forintos tételét,

másrészt az ingatlanberuházási és -vásárlási jellegű kiadások 42,6 milliárd forintos összegét foglalja magában. Ez utóbbin belül 30,3 milliárd forint a Nemzeti Eszközkezelő ingatlanvásárlásainak, 5,7 milliárd forint a FINA ingatlanfejlesztéseinek fedezetét biztosította. A vagyonkiadások további összegén belül meghatározó az állami tulajdonú társaságok támogatására fordított 22,3 milliárd forint. Az ez évi kiadások 18,7 milliárd forinttal maradtak el az egy évvel korábbtól, mely eltérés döntően a tavaly szeptemberben lezajlott MKB-vásárlás 17,1 milliárd forintos tételével magyarázható.

II.

ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK

1. Az egyenleg alakulása

Az elkülönített állami pénzalapok I-XI. havi többlete 22,0 milliárd forint lett. Az egyenleg a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap 7,9 milliárd forintos, a Bethlen Gábor Alap 1,7 milliárd forintos, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 11,4 milliárd forintos, a Nemzeti Kulturális Alap 4,2 milliárd forintos többletéből, valamint a Nemzeti Foglalkoztatási Alap 3,2 milliárd forintos hiányából alakult ki. Az elkülönített állami pénzalapok I-XI. havi többlete az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett.

2. A bevételek alakulása

Az alapok összes bevételei 59,0 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak az előző év azonos időszakához képest. A bevételek közül elsősorban a Nemzeti Foglalkoztatási Alap egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék alapot megillető hányadából származó bevételek, a szakképzési hozzájárulás és a szakképzési egyéb bevétel, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap és a Bethlen Gábor Alap bevételei lettek magasabbak.

3. A kiadások alakulása

Az alapok összes kiadásai 63,3 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak az előző év azonos időszakához képest. A kiadások közül – többek között – a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram kiadása, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap és a Bethlen Gábor Alap kiadásai teljesültek magasabban.

III.

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAINAK GAZDÁLKODÁSA

NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az alap költségvetése az év első tizenegy hónapját többlettel zárta, melynek összege 50,1 milliárd forint volt. A bevételek 92,7%-át, a kiadások 91,1%-át tették ki az éves előirányzatnak. Tavaly ugyanezt az időszakot az alap 160,1 milliárd forintos többlettel zárta.

2. A bevételek alakulása

November végén az alap bevételeinek összege 2804,1 milliárd forintot tett ki. Az előző év ugyanezen időszakában a bevételek összege 2848,9 milliárd forint volt, az akkori előirányzat 91,2%-a.

A bevételek legnagyobb részét képező szociális hozzájárulási adóból és járulékokból 2772,6 milliárd forint származott, ami az éves előirányzat 92,5%-a. Az előző évben 2787,2 milliárd forint volt az ezen a jogcímen képződött bevétel. A két időszak összehasonlításánál figyelembe kell venni, hogy 2015. január 1-jétől megváltozott a szociális hozzájárulási adó megosztási aránya a társadalombiztosítás két pénzügyi alapja között, így a Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése 96,3%-ról 85,46%-ra módosult.

Az egyéb járulékok és hozzájárulások összege 12,9 milliárd forint volt, ami mindössze 0,1 milliárd forinttal haladta meg az egy esztendővel korábbi értéket. Ebbe a körbe a megállapodás alapján fizetők járulékai és az egyszerűsített foglalkoztatás utáni befizetés tartozik, míg az előző évben ide tartozott az NFA általi megtérítés is.

A késedelmi pótlék és bírság összege 9,1 milliárd forintot tett ki, ami az éves előirányzat 76,2%-a. A bázisidőszakban a kérdéses bevétel 10,7 milliárd forint (90,4%) volt.

3. A kiadások alakulása

Januártól novemberig az alap kiadásainak összege 2754,0 milliárd forint volt, ami az előirányzat időarányos részénél némileg alacsonyabb (91,1%). Az összehasonlított időszakban 2688,8 milliárd forint volt a teljesítés, az akkori előirányzat 86,2%-a.

A nyugellátásokra fordított összeg 2740,7 milliárd forint volt, ami az előirányzat 91,1%-ának felel meg. Az előző év azonos időszakához viszonyított növekedés 68,0 milliárd forintot tett ki. A nyugdíjkiadások tartalmazzák a költségvetési törvényben előírt, a 2014. december 31-ig megállapított ellátásokra vonatkozó 1,8%-os mértékű emelés hatását.

A nyugdíjbiztosítási költségvetési szervek kiadásaira fordított összeg 10,1 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 94,9%-a. 2014 azonos időszakában az erre a célra fordított kiadás szintén 10,1 milliárd forint volt.

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az alap az I-XI. hónapot 4,3 milliárd forintot megközelítő deficittel zárta. Egy évvel korábban az alap költségvetési pozíciója 38,1 milliárd forint többletet mutatott.

2. A bevételek alakulása

A november végéig befolyt összes bevétel 1756,5 milliárd forintot tett ki. Ez az éves előirányzat 91,9%-a, és 3,4 milliárd forinttal kisebb az egy évvel korábbi értéknél.

A szociális hozzájárulási adó Egészségbiztosítási Alapot megillető része és a járulékok együttes összege 912,8 milliárd forintot tett ki, a teljesítés az időarányos mértéket

meghaladta (92,5%). Ezen bevételek az előző év azonos időszakának értékénél 45,5%-kal, 285,5 milliárd forinttal magasabbak voltak.

Az egyéb járulékokból és hozzájárulásokból a tárgyalt időszakban 44,9 milliárd forint bevétel keletkezett, amely megközelíti az éves előirányzatot.

Az egészségügyi hozzájárulás címen 151,8 milliárd forint bevételhez jutott az alap. A teljesítés az időarányosnál több, az éves előirányzat 93,8%-a.

A bevételek 29,6%-át jelentő 520,4 milliárd forint költségvetési támogatás és térítés az előző évben átadott összeg 61,9%-a. November végéig a járulék címen átvett pénzeszköz összege 343,0 milliárd forint, a rokkantsági, rehabilitációs ellátások részbeni fedezetére átvett összeg 144,9 milliárd forint, míg a tervezett pénzeszköztávételé 27,5 milliárd forint volt. A fennmaradó részt az egészségügyi feladatok ellátásával kapcsolatos hozzájárulás tette ki.

Az egyéb bevételek összege 123,0 milliárd forintot tett ki, amely az előirányzat 94,6% -a, és 1,9 milliárd forinttal kevesebb az előző év azonos időszakának bevételénél. Az ide tartozó bevételek közül mind a baleseti adóból, mind a népegészségügyi termékadóból 26,1 milliárd forint bevétel származott. A két adónem tekintetében a vizsgált időszak teljesítése összességében 11,2 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. Ebben a bevételi csoportban szereplő gyógyszergyártói és -forgalmazói befizetés összege 59,4 milliárd forintot tett ki, amely már meghaladta az 58,0 milliárd forint összegű éves előirányzatot.

3. A kiadások alakulása

Az alap kiadásai november végéig 1760,8 milliárd forintot tettek ki, amely az éves előirányzat 92,1%-a.

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásokra 516,4 milliárd forintot fordított, amely a tervezett előirányzat 91,3%-a. A rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadások összege 292,2 milliárd forintot tett ki, amely 15,8 milliárd forinttal maradt el a 2014. év azonos időszakának értékétől. A pénzbeli ellátások közé tartozó gyermekgondozási díjra 103,9 milliárd forintot, táppénzre 70,0 milliárd forintot fordított az alap. Mindkét ellátás esetében a vizsgált időszak teljesítése meghaladta az egy évvel korábbi értéket (a gyermekgondozási díj 8,5 milliárd forinttal, a táppénz pedig 8,6 milliárd forinttal).

A természetbeni ellátások legnagyobb kiadási előirányzatát képező gyógyító-megelőző ellátásra kifizetett I-XI. havi összeg 856,8 milliárd forint volt, amely az összehasonlított időszak értékét 12,2 milliárd forinttal haladta meg.

A gyógyszer támogatásra fordított kiadás 292,7 milliárd forintot tett ki, amely 16,9 milliárd forinttal magasabb az előző év azonos időszakának értékénél. Gyógyászati segédeszköz támogatásra november végéig 53,4 milliárd forint kifizetés történt, a bázisidőszakhoz viszonyított többlet 2,7 milliárd forint volt.

Az alapkezelő (OEP) I-XI. havi működési kiadásai 8,8 milliárd forintot tettek ki, a teljesítés minimálisan meghaladja a törvényi előirányzatot. A bázisidőszakban az erre a célra felhasznált összeg (8,7 milliárd forint) kismértékben alacsonyabb az idejénél.

IV.

**AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK
FINANSZÍROZÁSA**

A. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága november végéig 1624,0 milliárd forinttal növekedett, amit négy – egymást részben ellensúlyozó – tényező eredményezett. Az első tényező a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás – beleértve a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokat – 1760,2 milliárd forint értékben, ami főként a költségvetés éves hiányát és részben a devizalejáratokat finanszírozza. A második tényező a deviza-keresztárfolyamok jelentős változása, ami az állam partnerkockázatát csökkentő mark-to-market betétállományokat növelte 602,6 milliárd forint összegben. A harmadik – előbbiekkal ellentétes hatású – tényező a nettó devizalejárt 652,5 milliárd forint értékben. A negyedik – szintén csökkentő hatású – tényező a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett erősödése, ami miatt az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értéke 86,2 milliárd forinttal csökkent.

Az előzetes adatok szerint november végén a központi költségvetés forint- és devizaadóssága az alábbi táblázat szerint alakult:

(Mrd Ft)	2014		2015		Változás	
	záró	%	november	%	Mrd Ft	százalékpont
Forint	14 612,0	61,2	16 372,2	64,2	1 760,2	3,0
Hitel	623,3	2,6	697,1	2,7	73,8	0,1
Államkötvény	9 989,0	41,8	11 103,9	43,5	1 114,9	1,7
Lakossági állampapír	2 411,1	10,1	3 336,3	13,1	925,2	3,0
Diszkont kincstárjegy	1 588,6	6,7	1 234,9	4,9	-353,7	-1,8
Deviza	8 957,9	37,5	8 219,2	32,2	-738,7	-5,3
Összesen	23 569,9	98,7	24 591,4	96,4	1 021,5	-2,3
Egyéb kötelezettségek	311,2	1,3	913,7	3,6	602,6	2,3
Mindösszesen	23 881,1	100,0	25 505,1	100,0	1 624,0	0,0

A költségvetés forintadóssága november végéig 1760,2 milliárd forinttal nőtt, és 16 372,2 milliárd forintot ért el.

A **forinthitelek állománya** a vizsgált időszakban egyrészt a 230,7 milliárd forint értékű, nemzetközi fejlesztési intézetektől projektfinanszírozási célú hitellehívás, másrészt a 22,3 milliárd forint értékű, MÁV-tól történő és az 52,3 milliárd forint értékű, BKV-tól történő forinthitel-átvállalás következtében nőtt, a 231,5 milliárd forint törlesztés következtében csökkent, így összességében 73,8 milliárd forinttal növekedett. A központi költségvetés forinthitel állománya november végén

694,1 milliárd forint értékű külföldi hitelező felé és 3,0 milliárd forint belföldi hitelező felé fennálló hiteltartozásból állt.

Az összes adósság 61,5%-át kitevő, **forintban kibocsátott állampapírok** állománya 1686,4 milliárd forinttal, 15 675,1 milliárd forintra nőtt november végéig. Mindez a piaci államkötvények állománya 1117,4 milliárd forintos és a lakossági állampapír-állomány 925,2 milliárd forintos növekedésének, valamint a diszkontkincstárjegyek állománya 353,7 milliárd forintos csökkenésének, továbbá a nem piaci államkötvények állománya 2,5 milliárd forintos törlesztésének a következménye.

A lakossági állampapírokon belül a kamatozó kincstárjegyek állománya a vizsgált időszakban 630,0 milliárd forinttal nőtt, a november végi állomány 1719,0 milliárd forint volt. A féléves kincstárjegy állománya 22,9 milliárd forintos növekedés következtében 51,7 milliárd forintra emelkedett november végére. Az 1 és 2 éves *Kincstári Takarékjegyek*, valamint az *1 éves Kincstári Takarékjegy Plusz* együttes állománya összesen 42,4 milliárd forinttal 397,5 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban. A lakossági ügyfelek által vásárolható *Prémium Magyar Államkötvény* és a *Bónusz Magyar Államkötvény* együttes állománya 2015. november végén 223,5 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 1151,4 milliárd forintot tett ki. A Babakötvényből november végéig 6,4 milliárd forint összegben került sor értékesítésre, így állománya elérte a 16,7 milliárd forintot. November végén a lakossági állampapírok állománya 3336,3 milliárd forintot tett ki, ami 925,2 milliárd forint növekedést jelent 2014. december vége óta.

A külföldi befektetők állampapír állománya novemberben 90,0 milliárd forinttal csökkent. A hó végi 3919,6 milliárd forintos állampapír-állomány 953,6 milliárd forinttal volt alacsonyabb a 2014. december végi állománynál. A külföldi állomány 1,1%-a, 41,3 milliárd forint diszkontkincstárjegy, 98,9%-a, 3878,3 milliárd forint államkötvény. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje november végén 5,14 év volt.

A központi költségvetés devizaadóssága november végéig 738,7 milliárd forinttal 8219,2 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság belföldi devizakötvény-kibocsátás következtében 174,0 milliárd forinttal, a MÁV-tól történő devizahitel-átvállalás következtében 1,1 milliárd forinttal nőtt, a devizaadósság törlesztése ugyanakkor 827,5 milliárd forintot tett ki az időszak során. A devizaadósság az árfolyamváltozás következtében 86,2 milliárd forinttal csökkent, és bruttó módon számítva a teljes adósság 32,2%-át tette ki november végén.

A teljes adósság 25,5%-át kitevő **devizakötvények** esetében, figyelembe véve a belföldi Prémium Euró Magyar Államkötvény és a Letelepdedési kötvény 174,0 milliárd forint összegű értékesítését, a 395,7 milliárd forint értékű devizakötvény-törlesztést és a 72,3 milliárd forintos árfolyamnyereséget, a devizakötvény-adósság 6499,5 milliárd forintot tett ki november végén, amely a 2014. év végéhez képest 294,0 milliárd forint csökkenést jelent.

A közvetlen külföldi és belföldi devizahitelek – amelyek a nemzetközi szervezetektől, illetve külföldi bankoktól felvett, továbbá az átvállalt hitelek

állományából adódnak össze – a teljes adósság 6,7%-át tették ki november végén. A vizsgált időszak alatt e külföldi és belföldi hitelek együttes állománya 1,1 milliárd forint MÁV-tól történő devizahitel-átvállalás, 431,9 milliárd forint törlesztés és 13,9 milliárd forint árfolyamnyereség következtében 444,7 milliárd forinttal csökkent, és 1719,7 milliárd forintot tett ki a hónap végén.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swap műveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swap műveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezett fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az ezen jogcímen elhelyezésre kerülő betét azt mutatja, hogy a nem euróban kibocsátott devizakötvények értéke mennyivel növekedett volna az államadósságon belül az eurókötvényekhez képest, ha nem lett volna átváltva arra. A nem euró devizakötvények és az azokra kötött swapok lejáratakor a swapon elért megtakarítást az állam realizálja, mivel a törlesztés az adósság euró értékének megfelelően alakul. Ezt követően az MtM betétnek a lejárt swapra eső részét az állam visszafizeti a partnernek, annak állománya lecsökken a megtakarítás nagyságával. (A februári dollárkötvény-lejárat hatására 39,7 milliárd forinttal csökkent az MtM állomány.) Az elmúlt években az egyéb devizák (főként az USD, illetve a CHF) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. 2015 első tizenegy hónapjában az egyéb kötelezettségek állománya 602,6 milliárd forinttal nőtt, és november végén 913,7 milliárd forintot tett ki.

B. Kamatok, hozamok alakulása

B/1. Elsődleges piac

A diszkontkincstárjegyek novemberi aukcióin a havi átlagos fedezettség az előző havi 1,3-ről 2,8-re nőtt. A kötvényaukciókon a fedezettség az előző havi 3,0-ről 3,5-re emelkedett.

A 3 hónapos diszkontkincstárjegy utolsó novemberi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz viszonyítva 5 bázisponttal emelkedett, és 0,77%-ot tett ki. A 12 hónapos kincstárjegy utolsó novemberi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,95% lett, amely 27 bázisponttal magasabb az októberi értéknél.

A 3 éves kötvényaukción a hozam 1,88%-ot ért el az utolsó novemberi aukción, ami 9 bázisponttal haladja meg az utolsó októberi aukción kialakult átlaghozamot. Az 5 éves kötvény utolsó novemberi aukcióján az átlaghozam 2,46%-ot ért el, ami 7 bázisponttal magasabb az utolsó októberi aukción kialakulthoz képest, a 10 éves kötvény utolsó novemberi aukcióján kialakult 3,28%-os átlaghozama 1 bázisponttal maradt el az utolsó októberi aukción kialakult átlaghozamtól. A 15 éves kötvényaukción a hozam 9 bázisponttal 3,92%-ra csökkent a legutóbbi, szeptemberben tartott aukción kialakult átlaghozamhoz képest.

B/2. Másodlagos piac

A másodlagos piacon az időszak egészét tekintve a 3, 6 és 12 hónapos, valamint a 3, 5 és 15 éves lejáraton 3-21 bázisponttal emelkedett, a 10 éves lejáraton 6 bázisponttal csökkent a referenciahozam. A jegybank Monetáris Tanácsa novemberben az 1,35%-os szinten tartotta a jegybanki alapkamatot.

Az éven belüli hozamoknál a 3 hónapos hozam 5 bázisponttal 0,79%-ra, a 6 hónapos hozam 14 bázisponttal 0,80%-ra, a 12 hónapos hozam 21 bázisponttal 0,95%-ra nőtt. Az éven túli hozamoknál a 3 éves hozam 8 bázisponttal 1,91%-ra, az 5 éves hozam 3 bázisponttal 2,47%-ra emelkedett, a 10 éves hozam 6 bázisponttal 3,29%-ra csökkent, a 15 éves hozam 7 bázisponttal 3,87%-ra nőtt.

